

Principdokument för socialvård utanför Åland gällande området funktionsservice

GODKÄND I FÖRBUNDSSTYRELSEN 16.11.2021 §204

SERVICEBOENDE UTOMLANDS

Serviceboende kan beviljas både enligt socialvårdslagen (2020:12) som är en allmän lag, enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (FFS 380/1987) som är en speciallag och enligt specialomsorgslagen (FFS 519/1977) som också är en speciallag. Service och stöd enligt handikappservice-lagen och specialomsorgslagen ordnas om en person inte kan få tillräckliga och lämpliga tjänster med stöd av någon annan lag.

Samtliga lagar gäller i landskapet Åland och ålägger inte kommunen att ordna serviceboende för personer, med Åland som hemort, som vistas utomlands.

Varken socialvårdslagen, handikappservicelagen- eller förordningen eller specialomsorgslagen ger en person subjektiv rätt till serviceboende utomlands.

Slutsats: Serviceboende utomlands saknar stöd i lag och beviljas därmed inte

Undantag:

- Om kommunen av olika orsaker, såsom avsaknad av lediga platser, inte kan erbjuda en person ett lämpligt serviceboende på Åland/i Finland kan kommunen ordna det genom att, för viss tid, köpa tjänsterna utomlands tills kommunen själv kan tillgodose behovet. När det gäller behovsbedömningen har kommunen i sista hand tolkningsföreträde även om kommunen i princip ska beakta de åsikter personen med funktionsnedsättning har och dennes individuella situation. För att kommunen ska kunna uppfylla i lagen ställda krav bör tjänster utomlands i första hand köpas från Sverige av följande orsaker:
- Kommunen har ett ansvar att övervaka och kvalitetssäkra den service som ges, vilket är möjligt med grannlandet Sverige
- Kommunen har ett ansvar för att klient- och serviceplaner uppgörs och justeras regelbundet, vilket fungerar med Sverige då avstånd och resekostnader är rimliga
- Vid uppgörandet av klient- och serviceplaner deltar ibland även anhöriga, vilket fungerar med Sverige av samma anledning som ovan
- Ett gemensamt språk gör att tolkkostnader och missförstånd kan undvikas
- En tämligen likartad syn på socialvård underlättar samarbetet
- De nationella socialförsäkringarna via Folkpensionsanstalten (t.ex. bostadsbidrag) gäller i regel endast för personer bosatta i hemlandet, vilket bör beaktas vid köp av tjänster utomlands. Beträffande avgifter för serviceboende i Sverige hänvisas till av KST fastställda avgifter och taxor.

FÄRDTJÄNST UTOMLANDS

Service som stöder rörligheten och färdtjänst kan beviljas både enligt socialvårdslagen (2020:12) som är en allmän lag och enligt lagen och förordningen om service och stöd på grund av handikapp (FFS 380/1987) som är en speciallag.

Bägge lagar gäller i landskapet Åland och ålägger inte kommunen att ordna färdtjänst för personer som vistas utomlands.

Varken socialvårdslagen eller handikappservicelagen- eller förordningen ger en person subjektiv rätt till färdtjänst utomlands.

Slutsats: Färdtjänst och service som stöder rörligheten utomlands saknar stöd i lag och beviljas därmed inte.

Undantag:

- Om kommunen, av orsaker som nämns ovan under punkt 1, för en person ordnar med serviceboende företrädesvis i Sverige kan kommunen i samråd med serviceproducenten vid behov komma överens om lämplig transportservice.

PERSONLIG ASSISTANS UTOMLANDS

Personlig assistans beviljas enligt handikappservicelagen för en person som på grund av sitt handikapp eller sjukdom behöver sådan service för att klara de funktioner som hör till normal livsföring. Personlig assistans bidrar till att personen kan leva ett självständigt liv trots sitt handikapp. Personlig assistans ordnas för dagliga sysslor, arbete och studier, fritidsaktiviteter, samhällelig verksamhet och i upprätthållandet av kontakter. Rätten till personlig assistans är subjektiv, men inte obegränsad. Service och stöd enligt handikappservicelagen ordnas om en person inte kan få tillräckliga och lämpliga tjänster med stöd av någon annan lag.

Handikappservicelagen gäller som ovan nämnts på Åland. Personlig assistans kan dock beviljas även utomlands då det handlar om arbete och studier eller utomlandsresor som kan bedömas höra till ett normalt liv. Gemensamt för dessa är att det handlar om tillfällig vistelse utomlands.

Frågan ska avgöras utifrån individuella grunder. Beträffande assistentens rese- och logikostnader och de tilläggstimmar av assistans som behövs ska skäligena och nödvändiga kostnader ersättas.

Slutsats: Personlig assistans utomlands kan beviljas i följande fall:

- Resor utomlands som kan anses höra till normal livsföring, varvid skäligen och nödvändiga utgifter ersätts (rese- och logikostnader för assistenten och tilläggstimmar).
- Studier utomlands och utbytesstudier ger rätt till personlig assistans då det anses höra till normal livsföring
- Arbete utomlands, liksom deltagande i konferenser och seminarier ger rätt till personlig assistans, varvid skäligen och nödvändiga utgifter ersätts. Hit hör även arbete vid hemlandets beskickningar utomlands.